

raadsvoorstel

Zaaknummer 2460318

Te behandelen door S. Metaal-ten Dolle

Onderwerp: Jaarrekening 2025 en programmabegroting 2027 Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL)

Pagina 1 van 3

Aan de raad,

Inleiding

Op 26 maart 2026 ontvingen wij de jaarrekening 2025 en ontwerp-programmabegroting 2027 van het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL). De programmabegroting maakt onderdeel uit van de meerjarenbegroting 2027-2030. Het ECAL voert voor de gemeenten twee taken uit. De archieftaak omvat het onderhouden en beheren van de archiefbescheiden van de deelnemende gemeenten. De publiekstaak omvat het ontsluiten van archiefbescheiden in de breedste zin van het woord met de inwoners en bezoekers als doelgroep.

Zoals gebruikelijk met de begrotingen van gemeenschappelijke regelingen worden gemeenteraden van de aangesloten gemeenten in de gelegenheid gesteld hun zienswijze kenbaar te maken.

Voorstel

1. Kennis te nemen van de jaarstukken 2025 en de ontwerp-programmabegroting 2027(-2030) van het ECAL.
2. Geen zienswijze in te dienen over de ontwerp-programmabegroting 2027(-2030) van het ECAL.

Relatie met (huidig) beleid

N.v.t.

Beoogd(e) effect(en)

De raad te informeren over de financiële resultaten en plannen van het ECAL en de raad in de gelegenheid stellen om eventueel een zienswijze op de ontwerp-begroting kenbaar te maken.

Argumenten

1.1. Financiële overzicht jaarrekening 2025 en Programmabegroting 2027 (-2030) ECAL

Ter informatie volgt hieronder een opsomming van de kernpunten uit de jaarstukken.

1. Het ECAL stelt voor het resultaatbedrag van € 216.762 positief te boeken ten gunste van de algemene reserve. Hierna komt de algemene reserve op een stand per 31-12-2025 van € 525.262. In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 18 december jl. is gesproken over het te verwachten overschot. Het Algemeen Bestuur heeft ingestemd met het toevoegen van het positieve resultaat aan de algemene reserve en te benutten in 2026 voor het wegwerken van achterstanden. Voor het restant wordt een weerstandsvermogen gehanteerd. Van het surplus dat overblijft, wordt in de begroting 2027(-2030) jaarlijks 10% ingezet voor demping van de meterprijs.
2. De bijdrage van gemeenten aan het Erfgoedcentrum wordt berekend op basis van een gelijke meterprijs per gemeente, vermenigvuldigd met het aantal strekkende meters archief dat in beheer is of volgens de Archiefwet in de periode 2027-2030 in beheer moet komen. Door de toename van het aantal meters, de toepassing van de Septembercirculaire en extra taken, stijgt de meterprijs minder sterk dan bij alleen indexering. Het Erfgoed-centrum beschikt over een grote algemene reserve opgebouwd in 2024 en 2025 door incidentele meevallers zoals openstaande vacatures, lagere energiekosten en extra opslaginkomsten. Deze reserve wordt vanaf 2026 afgebouwd door achterstanden weg te werken en vanaf 2027 jaarlijks 10% van het surplus in te zetten om structurele kosten tijdelijk te compenseren. In 2026 bedraagt het beheer 11.119 strekkende meter met een meterprijs van €167,75. Op basis van de Septembercirculaire zou dit in 2027 €174,29 worden bij 724 meter extra en meer taken, maar door inzet van het surplus wordt dit gedempt tot €171,54 per strekkende meter.

Jaarrekening 2025

Omschrijving	2025	2024
Eigen vermogen	€ 525.259	€ 308.497
Vreemd vermogen	€ 416.847	€ 460.292
Balanstotaal	€ 942.106	€ 768.789
Vrije reserves	€ 525.259	€ 308.497
Bestemmingsreserves	€ 0	€ 0
Voorzieningen	€ 0	€ 0
Resultaat	-/- € 216.762	-/- € 232.739
Baten	€ 2.153.731	€ 2.144.875
Lasten	€ 1.936.969	€ 1.912.136

Toelichting:

- ECAL heeft een goedkeurende accountantsverklaring ontvangen;
- Het jaar is afgesloten met een positief saldo van € 216.762 terwijl er € 27.440 was begroot;
- Begin 2025 is een nieuwe directeur gestart bij ECAL. Deze heeft eerst een beeld gevormd van de organisatie. Hierdoor zijn vacatures later opgezet dan verwacht;
- De baten zijn € 29.000 hoger dan begroot, onder andere door hogere bijdragen niet-WGR gemeenten en bijdrage van de Provincie Gelderland;
- De lasten zijn € 160.000 lager dan begroot:
 - o Loonkosten zijn door personele wisselingen en niet opgevulde functies € 110.000 lager dan begroot. Dit betreft een incidenteel voordeel;
 - o Er is een meerjarenbegroting opgesteld in de tijd dat energieprijzen explosief gestegen waren. Hierdoor zijn de energiekosten dit jaar € 100.000 lager dan begroot.

Programmabegroting 2027

	Begroting 2027	Begroting 2026	Werkelijk 2025
Resultaat	€ 32.484	€ 9.698	-/- € 216.762
Omzet	€ 2.395.977	€ 2.153.398	€ 2.153.731
Lasten	€ 2.428.461	€ 2.143.700	€ 1.936.969

Toelichting:

- Per 1-1-2026 beheert het ECAL 1012,25 meter aan archief volgens de begroting. Deze begroting en de jaarrekening zullen nog aangepast worden omdat er in 2025 0,25 m1 aan fotoarchief is overgedragen.
- Bijdrage voor 2027 zal € 193.217 zijn. Dit is opgebouwd uit een meterprijs van € 171,54 en de bijdrage in meters 1.126.364
- De bijdrage aan het ECAL moet worden aangepast vanwege toenemende kosten, namelijk:
 - o Een toenemend aantal strekkende meters dat het Erfgoedcentrum beheert;
 - o De meterprijs stijgt relatief meer vanwege extra wettelijke taken die zorgen voor extra kosten voor personeel en tooling rondom pre-ingest;
 - o De meterprijs die berekend wordt aan gemeenten is lager vanwege de inzet van het surplus van de algemene reserve, zoals hierboven vermeld. In 2027 stijgt de meterprijs met 2,1% ten opzichte van 2026;
 - o De vorige beleidsperiodes werden de bijdragen (meterprijs) in principe voor vier jaar vastgezet. Maar daar is in de vorige beleidsperiode van afgeweken vanwege de stijgingen van met name huisvestings- en energiekosten. Gelet op de ontwikkelingen binnen en buiten het Erfgoedcentrum wordt vanaf nu een jaarbegroting opgesteld, met een doorkijk van vier jaren. Deze begroting laat geen bijzonderheden zien, afgezien van een negatief saldo voor 2027-2030 wat gedekt wordt door een onttrekking uit de Algemene Reserve.

2.1 Het toevoegen van een zienswijze zal niet leiden tot een lagere meterprijs.

De afspraak is dat bij elke GR een zienswijze wordt ingediend, zodat besparingsmogelijkheden in beeld worden gebracht. Doordat reeds wordt voorgesteld om het surplus van de algemene reserve in te zetten om de stijging van de meterprijs te dempen, wordt voorgesteld geen zienswijze in te dienen. Verder is sprake van een minimale bezetting in de organisatie en heeft de organisatie weinig invloed op de andere vaste lasten, waaronder de energiekosten. Bezuinigingsmogelijkheden zijn in de praktijk niet aanwezig.

Kantttekeningen:

Geen.

Financiële paragraaf incl. financiële risico's

Van de raad wordt een oordeel gevraagd over de programmabegroting 2027 van het ECAL. De gemeente Winterswijk voldoet aan de eisen van de Archiefwet 1995. Dit heeft vooral betrekking op de gemeentelijke archieven. De gemeentelijke bijdragen voor het ECAL zijn gebaseerd op het aantal strekkende meters archief dat in beheer is bij het ECAL. De gemeentelijke bijdrage wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de septembercirculaire. Anders dan voorgaande beleidsperioden wordt geen meerjarenbegroting voor 4 jaar met een vaste meterprijs voor vier jaar vastgesteld, maar een jaarbegroting 2027, met een doorkijk naar 2028-2030.

Het Erfgoedcentrum heeft een grote algemene reserve. De reserve is in 2024 en 2025 opgebouwd als gevolg van incidentele meevallers door (tijdelijk) beperkte invulling van vacatures, relatieve daling van begrote energiekosten in 2024 en 2025; extra inkomsten door opslag. Die reserve wordt de komende jaren afgebouwd. In 2026 door het wegwerken van achterstanden. Vanaf 2027 wordt 10% van het surplus gebruikt. Het surplus komt tot stand door: algemene reserve minus het weerstandsvermogen. Dat betekent dat structurele kosten tijdelijk gecompenseerd worden.

In 2026 moet er 11.119 strekkende meter (m1) in beheer zijn bij het Erfgoedcentrum, met een meterprijs van €167,75. Hiervoor worden de archiefwettelijke taken uitgevoerd. Op grond van de Septembercirculaire 2025 zou de meterprijs stijgen naar € 174,63. In 2027 is 724 m1 meer in beheer bij het Erfgoedcentrum; en voert het Erfgoedcentrum meer (wettelijke) taken uit ter ontzorging van de gemeenten. De prijs per strekkende meter zou vanaf 2027 € 174,29 zijn. Door het inzetten van het surplus uit de algemene reserve wordt dat gedempt naar € 171,54 per m1.

Jaarlijkse bijdrage van Winterswijk ECAL

Voor Winterswijk komt de jaarlijkse bijdrage hierdoor op € 193.217 in 2027 (structurele bijdrage € 182.121, eenmalige korting € 21.637 in 2026). Geadviseerd wordt dit op te nemen in de begroting 2027. In 2026 worden de toegenomen kosten gedekt uit de algemene reserve van het ECAL. De verhoging van de jaarlijkse bijdrage wordt meegenomen in de gemeentelijke meerjarenbegroting 2027-2030.

Juridische aspecten/wet- en regelgeving

De Wet gemeenschappelijke regelingen is van toepassing.

Aspecten van duurzaamheid

Via het AB wordt ECAL gevraagd de mogelijkheden te onderzoeken hoe de huisvestingslasten mogelijk verlaagd zouden kunnen worden.

Communicatie/betrokkenenparagraaf

N.v.t.

Relatie met andere besluitvorming/andere projecten

Eind 2025 heeft er bij de gemeente Winterswijk een Nulmeting Informatiebeheer plaatsgevonden door het ECAL, eind februari 2026 zijn de resultaten van de nulmeting bekend gemaakt. Op basis van deze nulmeting wordt een plan van aanpak geschreven om de informatiehuishouding verder op orde te brengen. De verwachting is dat dit plan van aanpak medio mei 2026 gereed is. Daarbij worden concrete stappen gezet ten aanzien van het actualiseren en herzien van beleid, het vernietigen en overbrengen van archiefstukken. Recentelijk is ook de Informatievisie 2026-2029 vastgesteld en wordt er momenteel gewerkt aan een routekaart en uitvoeringsplan voor de realisatie van deze informatievise.

Vervolgprocedure/evaluatie

Vaststellen van de definitieve begroting 2027 in de vergadering van het AB in juni van het ECAL.

Winterswijk, 28 april 2026

Burgemeester en Wethouders van Winterswijk,

de secretaris,

de burgemeester,

B. Freriks-ten Hagen

B. Dijkstra